

STICHTING HISTORISCH VERPLEEGKUNDIG BEZIT

Bezoekadres: Foksdiep 2, 8321 MK Urk

Telefoon: 06 57395653

Postadres: Zuster Spinhovenlaan 11, 3981 CR Bunnik

Email: SHVB@verpleegkundigerfgoed.nl

Website: www.verpleegkundigerfgoed.nl

BIC: INGBNL2A

IBAN: NL54INGB0005252180

KvK Leiden: 41167202

JAARVERSLAG 2019

Doelstelling: SHVB houdt zich bezig met het verzamelen, behouden, beheren en registreren van historisch verpleegkundige objecten ter bevordering van de kennis van de geschiedenis van de verpleegkunde. Dit historisch materiaal wordt toegankelijk gemaakt door het ontvangen van bezoekers en het geven van rondleidingen. SHVB richt elders vitrines in en leent delen van de collectie uit aan derden. SHVB bevordert waar mogelijk diverse vormen van geschiedschrijving.

Bestuur

Mevrouw Prof. dr P.F. Roodbol, voorzitter

Mevrouw dr. G.J.C. aan de Stegge, secretaris

De heer mr. H. Treure, penningmeester

Mevrouw dr E.Q. Hesselink, lid

De heer drs. F. Bergevoet, lid (m.i.v. april 2019)

Mevrouw I. van Deth-Ruys woont de vergaderingen bij vanuit haar hoedanigheid als collectiemedewerker

Adviseur: Mevrouw M.A.J.M. Jaspars

Comité van Aanbeveling

De heer Drs. Marius Buiting (directeur Nederlandse Vereniging Toezichthouders in de Zorg)

De heer Drs. Cor Calis (bestuurslid Planetree Nederland)

Mevrouw Dr. Margreet van der Cingel (Lector Leiderschap & Identiteit in het verpleegkundig domein Onderzoeksgroep Zorg en Welzijn NHL-Stenden Hogeschool / Medisch Centrum Leeuwarden)

De heer Prof. dr. Mart van Lieburg (emeritus hoogleraar geschiedenis van de geneeskunde Erasmus Universiteit Rotterdam)

Mevrouw Prof. Dr. Hanneke van Maanen (emeritus hoogleraar verplegingswetenschappen)

De heer Dr. Aart Pool (gepromoveerd verplegingswetenschapper)

De heer Drs. Robert Simons (voormalig verpleegkundig manager AMC)

F.W.H. (Frank) Bergevoet, in 2019 aangetreden als nieuw bestuurslid, stelt zich voor:

Frank studeerde kunstgeschiedenis in Leiden en werkt al bijna 30 jaar als adviseur roerend erfgoed bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en zijn voorgangers (ICN, RBK). Frank heeft ruime ervaring op het gebied van collectiemanagement. In het verleden was Frank betrokken bij planvorming rond de medische collecties van de vier klassieke universiteiten.

Schenken:

SHVB ontvangt geregeld schenkingen van belangstellenden en (oud) verpleegkundigen. Op 1 december 2018 overleed Annie E.J. Knottenbelt op 86 jarige leeftijd. Zij was actief VGV lid van het eerste uur en als zodanig zeer betrokken; ook het werk van SHVB droeg zij een warm hart toe. Na haar overlijden werd bekend dat zij aan SHVB niet alleen documenten heeft nagelaten, maar ook een bescheiden legaat.

Bijzondere vermelding verdient ook de schenking van verpleegster Berendina (Dies) Veldhorst (14 Juni 1920 tot 5 Juni 1995), die tijdens de oorlogsjaren werkzaam was op de ziekenzaal voor verpleegsters van Het Groot Graffel te Warnsveld. Dies Veldhorst liet een speld na met een afbeelding van de Nederlandse Leeuw, die in Warnsveld gedragen werd als protest tegen de Duitsers (zie foto 1).

Haar dochter, Marijke Kemink-Janssen schonk de speld aan het museum van Warnsveld, maar nu dit niet goed meer beheerd wordt heeft de oud secretaris van dit Museum gemeend deze speld te moeten doorgeven aan SHVB.

Overige schenkingen

- Diverse huisspelden, insignes en diploma's
- Een aantal uniformen
- Schriften met aantekeningen en ego- documenten
- Een houten 'stilletje' (postoel in houten kast) (zie foto2)
- Een vitrinekast en tientallen drinkschuitjes waaronder modellen die nog niet in de collectie waren opgenomen
- Marmeren herdenkingssteen, gemaakt ter gelegenheid van de opening van het Witte Kruis gebouw in het dorp Velsen

Uitleen:

Aan de ruime verdubbeling van het aantal in 2019 uitgeleende objecten is af te lezen dat Nederland de weg naar SHVB uitstekend weet te vinden:

- Gemeente Zaanstad Archief: twee uniformen i.v.m. een presentatie
- Wijkmuseum Soesterkwartier: objecten inzake geboortebeperving
- VIAA Hogeschool Urk: objecten i.v.m. een presentatie op school
- Topkapi Amsterdam: tientallen objecten voor de TV productie "Vliegende Hollander"
- Uncrowned King BV: Objecten ten behoeve van de TV productie 'KLM commercial'
- Louka Hoogerdijk: tientallen objecten voor de TV productie 'de Familie'
- Hogeschool Windesheim, Zwolle: objecten om twee vitrines in te richten
- Museum 'het Schip', Amsterdam: groot aantal objecten t.b.v. de expositie over Sanatorium 'Zonnestraal'
- Ziekenhuis Gelderse Vallei: groot aantal uniformen i.v.m. feestelijke bijeenkomst (foto 3)

Bezoekers:

SHVB heeft in 2019 ruim 300 bezoekers mogen ontvangen en rondleiden, exclusief de bezoekers die vanuit Foksdiep 4 of 6 komen binnenlopen. Bijzondere vermelding verdienen de volgende bezoekers:

- 16 Maart: Een groep studenten van ROC Friese Poort uit Emmeloord
- 11 April: Prof. dr. Karen Nolte (Directeur van het Institut für Medische Geschichte und Ethik Karl Ruprecht Universität Heidelberg, vicepresident European Association for the History of Nursing en (met Suzanne Kreutzer) grondlegger van European journal for Nursing History and Ethics), samen met haar Collega Chris Sammer uit Berlijn. De twee Duitse bezoekers keken goed rond en wilden graag komen tot samenwerking en uitwisseling, o.a in het kader van de EAHN. Ten gevolge van o.a. dit bezoek is SHVB in 2019 toegetreden als lid van de EAHN.
- 12 April: een groep studenten verpleegkunde van het Hoornbeeck College Amersfoort
- 8 mei: een delegatie van Emmeloordse Vrouwen actief
- 15 Mei: een grote groep bestuurders, eigenaren in de zorg en welzijn op Urk
- 28 Mei: groep maatschappelijke opleiding IG ROC Friese Poort
- 28 September: reünie groep 1979-1983 dr Jansenziekenhuis in Emmeloord

Activiteiten die door het bestuur zijn verricht

Het in december 2018 vernieuwde bestuur belegde op 8 mei 2019 een bezinningsdag. Vlak na deze dag werden een nieuwe missie en visie vastgesteld, en werd tevens besloten te komen tot een nieuw collectieplan (inmiddels opgesteld door Frank en Ida) en een nieuw communicatieplan. Petrie Roodbol (voorzitter) onderhield de contacten met het Florence Nightingale instituut, Verpleegkundigen & Verzorgenden Nederland, Commissie Geschiedenis van de Verpleegkunde, Nederlandse Vereniging voor Medische Geschiedenis en de Stichting Centrum Medisch Erfgoed. Zij verwierf alom goodwill en de NVMG besloot haar uit te nodigen in het bestuur, waarop zij ja zei. Liesbeth maakte zich sterk voor het nieuwe communicatieplan, en tevens voor het voorbereiden van een nieuwe huisstijl, hetgeen inmiddels reeds uitmondde in een prachtige Engelstalige folder. Cecile hield zich bezig met het fungeren als historicus voor SHVB middels: het schrijven van drie columns voor TVZ, het houden van colleges over verpleegkundige leiders uit de geschiedenis van Nederland op de Hogescholen van Leeuwarden en Rotterdam, en het schrijven van een hoofdstuk in een digitaal uitgebracht studieboek van Margreet van der Cingel. Ook was zij actief in het ontwerpen van het programma en het uitnodigen van publiek voor twee studiedagen op locatie van SHVB, te weten een studiedag over het verpleegkundig onderwijs in maart 2019 (zie foto 4 van Yvonne ten Hoeve, docerend in het Trefpunt) en een dag

in oktober 2019 om ‘verhalen op te halen over de couveuses’ van verpleegkundigen (een nieuw idee om de collectie tot leven te wekken). Helaas trokken beide dagen om tal van redenen weinig publiek. Daarop besloot het bestuur in december om voortaan niet meer zelfstandig zulke dagen te ontwikkelen, doch alleen nog in samenwerking met verwante organisaties en/of op een meer centraal gelegen locatie.

Door vrijwilligers en/of bestuursleden bijgewoonde bijeenkomsten:

- 19 Januari: NVAM congres in de Reehorst te Ede (Cecile en Jolieke)
- 1 Februari, 1 Maart, 4 Oktober en 1 November: de cursus Grondslagen (in de Medische Geschiedenis) van de NVMG (enkele leden van de CVG en Cecile)
- 23 Maart: Beroepsvereniging Recovery Verpleegkundigen in de Reehorst te Ede (Christel en Jolieke)
- 9 April 2019: klinische technologiedag op Urk (Petrie en Cecile)
- 21 september: de excursie van de Commissie Geschiedenis der Verpleegkunde, dit jaar naar het museum militaire verpleegkunde op het Kazerneterrein aan de Noodweg te Hilversum (Ida, Cecile, Jolieke, Ria)

Medewerkers: zonder de enthousiaste en bekwame vrijwilligers zou de collectie er niet zo goed verzorgd en overzichtelijk bij staan als nu het geval is.

Ook in 2019 waren dit weer de dames M.M. Bakker, I. van Deth-Ruys (coördinator), R. Kornet- van Leeuwen en J.E. Schroot, en de dames N. Hemmes, A. Katsman-Tepper, C. Laval-Crutzen, C.G. Miete en C. Quarles van Ufford-van Raalten.

Twee welkome vrijwilligers uit de regio werden ingewerkt: Mevrouw M. Rosenberg en de heer F. van Vianen. De heren G. Kuitenbrouwer en Th. Beijerinck boden technische ondersteuning.

De dames H. Nijzink-ter Weel en R. de Vries en ere-vrijwilliger de heer R. Berg zijn niet meer als vaste medewerkers verbonden aan SHVB maar blijven bereid om op afroep werkzaamheden te verrichten.

Als dank voor al het werk werden de vrijwilligers getraakteerd op een gezellige Kerstlunch bij Vishandel Baars op Urk met het vernieuwde Bestuur op 17 december.

SHVB is voor het werven van vrijwilligers nu aangesloten bij Stichting Carrefour te Emmeloord omdat dit goede kansen biedt om vrijwilligers uit de regio aan te trekken.

Contacten met verwante organisaties

SHVB voelt zich thuis op Urk dankzij de samenwerking met Stichting Centrum Medisch Erfgoed (SCME) en met De Eenhoorn, Centrum voor Farmaceutisch Erfgoed. Vanaf 2017 presenteert SHVB zich dan ook als ‘Centrum voor Verpleegkundig Erfgoed’.

Met genootschap Flevo zijn de contacten plezierig en vruchtbaar.

Uitgebrachte publicaties in opdracht van de Stichting Publicaties Verpleegkundigen en Verzorgenden:

Stegge, Cecile aan de (2019). ‘Historische Column. Is Nederlandse zetel ICN nog in de juiste handen?’ *TVZ, Verpleegkunde in Praktijk en Wetenschap*, 129-2, Maart, 29.

Stegge, Cecile aan de (2019). ‘Historische Column. 100 jaar wettelijke bescherming verpleegkundige diploma’s.’ *TVZ, Verpleegkunde in Praktijk en Wetenschap*, 129-4, Augustus, 31.

Stegge, Cecile aan de (2019). ‘Historische column. Leerling-verpleegkundige en verzetsheldin.’ *TVZ, Verpleegkunde in Praktijk en Wetenschap*, 129-6, December, 29.

Tot besluit:

Belangstellenden kunnen een financieel Jaarverslag opvragen.